

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — το μέλλον του τομέα κλωστοϋφαντουργικών ειδών και ειδών ένδυσης στη διευρυνόμενη Ευρωπαϊκή Ένωση»

[COM(2003) 649 τελικό]

(2004/C 302/20)

Στις 28 Οκτωβρίου 2003, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάσθηκε τη γνωμοδότησή του στις 4 Μαΐου 2004 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. PEZZINI και του συνεισηγητή κ. NOLLET.

Κατά την 410η σύνοδο ολομέλειας της 30ής Ιουνίου και 1ης Ιουλίου 2004 (συνεδρίαση της 1ης Ιουλίου 2004), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 81 ψήφους υπέρ και 1 ψήφο κατά την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Εισαγωγή

1.1 Η (έστω και κάπως κεκαμμένη) ζωτικότητα και οι υψηλές δυνατότητες του ευρωπαϊκού τομέα κλωστοϋφαντουργικών ειδών επιβεβαιώνονται από το γεγονός ότι εξακολουθεί να απασχολεί 2,1 εκατομμύρια εργαζόμενους, στους οποίους θα προστέθηκε μισό εκατομμύριο ακόμη από τις χώρες της διεύρυνσης. Χάρη στις σημαντικές προσπάθειες στον τομέα της καινοτομίας μεθόδων και προϊόντων, ο τομέας αυτός συμβάλλει στη δημιουργία του ευρωπαϊκού πλούτου με ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των 200 δισεκατομμυρίων ευρώ, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η γενικότερη οικονομική δραστηριότητα που οφείλεται στον τομέα, με ισχυρή οικονομική ανάπτυξη, κυρίως στον τομέα των αποκαλούμενων «μη συμβατικών» κλωστοϋφαντουργικών ειδών, δηλαδή των βιομηχανικών υφασμάτων με υψηλή τεχνολογία (!) που αντιστοιχεί σχεδόν στο 30 % της συνολικής παραγωγής και τέλος με δαπάνες στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης που ανέρχονται σε 8-10 % του κύκλου εργασιών.

1.2 Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι σε παγκόσμια κλίμακα η πρώτη εμπορική δύναμη στον τομέα κλωστοϋφαντουργικών ειδών και ειδών ένδυσης: η ιδέα ότι ο διεθνής καταμερισμός της εργασίας θα εξετόπιζε οριστικώς τις βιομηχανικές χώρες από την παγκόσμια παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών αποδείχθηκε εσφαλμένη και συνεπώς μη εφαρμόσιμη στην περίπτωση της Ευρώπης. Η ευρωπαϊκή ήπειρος παραμένει ο ισχυρότερος εξαγωγός κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και ο δεύτερος κατά σειρά εξαγωγέας ειδών ένδυσης, στα πλαίσια μίας παγκόσμιας αγοράς όπου οι εισαγωγές/εξαγωγές υπερέβησαν τα 350 δισεκατομμύρια ευρώ κατά το 2002 (6 %) του παγκόσμιου εμπορίου.

1.2.1 Ας υπενθυμισθεί εδώ ότι ο πρώτος παγκόσμιος εξαγωγέας, στον τομέα των ειδών ένδυσης είναι η Κίνα.

1.3 Η Ευρώπη επέτυχε έως σήμερα να αξιοποιήσει τα ποιοτικά και οργανωτικά της πλεονεκτήματα: μικρές σειρές επιχειρήσεων, σύστημα μόδας, υψηλή γκάμα με ισχυρό δημιουργικό περιεχόμενο, ταχύτητα προσαρμογής στη ζήτηση, ταχεία παραγωγή και παράδοση. Επέφερε καινοτομίες στον τομέα των διαδικασιών και των νοημών υλών χάρη στις νανοτεχνολογίες και στις νέες ίνες και συνεπώς στα βιομηχανικά υφάσματα υψηλής ανταγωνιστικότητας με αυξανόμενα εμπορικά πλεονάσματα. Αλλά και οι πρόσφατες εφαρμογές της χημικής βιομηχανίας στα κλωστοϋφαντουργικά είδη ενύοσαν τη δημιουργία νέων προϊόντων. Πρέπει να επισημανθεί

(!) Τα αποκαλούμενα βιομηχανικά υφάσματα έχουν ολοένα και περισσότερες εφαρμογές στους ακόλουθους τομείς: είδη ένδυσης, αγροτεχνική, οικοδομές, γεωτεχνική, τεχνική για την οικία, τεχνική για τη βιομηχανία, εφαρμοσμένη τεχνική στον τομέα της ιατρικής, τεχνική για τις μεταφορές, εφαρμοσμένη τεχνική στον τομέα του περιβάλλοντος, τεχνική συσκευασίας, εφαρμοσμένη τεχνική στα συστήματα προστασίας, τεχνική για τον αθλητισμό. Βλέπε παράρτημα 2.

εδώ ότι οι όροι πρόσβασης του τομέα στις αγορές διαφέρουν πολύ σε παγκόσμιο επίπεδο. Ενώ η ΕΕ επιβάλλει δασμούς που κατά μέσο όρο είναι κάτω του 9 %, οι δασμοί πολλών άλλων χωρών ανέρχονται σε 30 % στους οποίους πρέπει να προστεθούν και άλλα επαχθή μη δασμολογικά εμπόδια.

1.4 Στην Ευρώπη, ο τομέας των κλωστοϋφαντουργικών ειδών και ειδών ένδυσης κατόρθωσε να αντιμετωπίσει μία σειρά ριζικών μεταβολών, επωφελούμενος ταχέως από τις συντελούμενες τεχνολογικές αλλαγές εξασφαλίζοντας την κατάλληλη αντιστοιχία με την εξέλιξη των διαφόρων δαπανών παραγωγής, και ανταποκρινόμενος με ετοιμότητα στην εμφάνιση των νέων παγκόσμιων ανταγωνιστών. Οι απαντήσεις της ευρωπαϊκής βιομηχανίας ήταν, αφενός, ο εκσυγχρονισμός, μέσω της ανταγωνιστικής αναδιάρθρωσης και της ενσωμάτωσης των τεχνολογικών διαδικασιών και, αφετέρου, η νέα στάση στην αγορά με την εκμετάλλευση της δικτυακής διοργάνωσης στην παραγωγή, τη διανομή, την καινοτομία και την τεχνολογική διερεύνηση της αγοράς (marketing).

1.5 Κατά το 2002, οι ακαθάριστες επενδύσεις απετέλεσαν περίπου το 9 % της προστιθέμενης αξίας του τομέα, με 5 δισεκατομμύρια ευρώ περίπου. Βεβαίως, σχεδόν το 70 % αυτών διοχετεύθηκε στον κλωστοϋφαντουργικό τομέα, ενώ στον τομέα των ειδών ένδυσης σταθεροποιήθηκε γύρω στο 30 %. Το εμπορικό ισοζύγιο είναι θετικό για τον κλωστοϋφαντουργικό τομέα ενώ για τα είδη ένδυσης οι εισαγωγές υπερβαίνουν τις εξαγωγές. Εξάλλου, ο τομέας κλωστοϋφαντουργικών ειδών και ειδών ένδυσης, στον οποίο προστίθεται και η υποδηματοποιία, αποτελεί μία εξαιρετικά ετερογενή και σύνθετη βιομηχανία με ευρύτατη ποικιλία προϊόντων που εκτείνονται από τις συνθετικές ίνες και την υψηλή τεχνολογία έως την εριουργία, από το βαμβάκι έως τα βιομηχανικά φίλτρα, από το χασαπόχαρτο έως την υψηλή μόδα, από τις παντόφλες σπιτιού έως τα τεχνικά υποδήματα προστασίας από τις διαβρωτικές χημικές ουσίες.

1.6 Η βιομηχανία κλωστοϋφαντουργικών ειδών, ειδών ένδυσης και υποδηματοποιίας είναι συγκεντρωμένη στις πέντε πολυπληθέστερες χώρες της ΕΕ, οι επιχειρήσεις των οποίων καλύπτουν άνω των τριών τετάρτων της ευρωπαϊκής παραγωγής. Η προστιθέμενη αξία είναι επίσης συγκεντρωμένη στις χώρες αυτές μεταξύ των οποίων η Ιταλία έχει το προβάδισμα, ακολουθούμενη από το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γαλλία, τη Γερμανία και σε απόσταση από την Ισπανία. Μεταξύ των μικρότερων χωρών, η Πορτογαλία το Βέλγιο και η Ελλάδα κατέχουν ιδιαίτερως σημαντική θέση όσον αφορά την προστιθέμενη αξία. Το Βέλγιο διακρίνεται ως προς τα βιομηχανικά και νοήμονα υφάσματα. Όσον αφορά τα νέα κράτη μέλη, ο τομέας αποκτά ιδιαίτερη σημασία στην Πολωνία, Εσθονία και Λιθουανία καθώς και στις υποψήφιες χώρες Τουρκία, Ρουμανία και Βουλγαρία.

1.7 Σε ό,τι αφορά την απασχόληση, κατά την τελευταία πενταετία το σχετικό ποσοστό μειώθηκε, κατά μέσο όρο κατά 2,6 % ετησίως. Τα μόνα αντίθετα παραδείγματα είναι της Ισπανίας και της Σουηδίας (2 %), που αύξησαν το ποσοστό απασχόλησης στον τομέα κατά την περίοδο 1995-2002. Πλήρως ενσωματωμένη στις παγκοσμιοποιημένες αγορές, η ευρωπαϊκή βιομηχανία έχει αναδιαρθρώσει και εξορθολογίσει τις επιχειρήσεις της καταφεύγοντας σε υπεργολαβίες για τις δραστηριότητες μεγάλης έντασης εργασίας και συγκεντρώνοντας τις προσπάθειές της σε εργασίες για τις οποίες απαιτούνται υψηλότερα προσόντα του προσωπικού, με την εφαρμογή των τεχνολογιών της πληροφορικής, των νέων τεχνολογιών και πιο αποτελεσματικών μεθόδων παραγωγής.

1.8 Σε ό,τι αφορά το εμπόριο, η προβλεπόμενη για το 2005 οριστική κατάργηση του συστήματος ποσοστώσεων επί των εισαγωγών με τη λήξη της συμφωνίας πολυινών (AMF), επιβάλλει σε όλους να εξετάσουν τις δυνατότητες δημιουργίας νέων εμπορικών συνθηκών για τα κλωστούφαντουργικά προϊόντα, ούτως ώστε η ευρωπαϊκή βιομηχανία να παραμείνει ανταγωνιστική σε παγκόσμια κλίμακα και συγχρόνως να διασφαλισθεί η απαιτούμενη ανοχή προς τις φτωχότερες χώρες, και ειδικότερα τις πλέον ευάλωτες. Είναι προφανές ότι επείγει πλέον η εφαρμογή της διαδικασίας της Βαρκελώνης που προβλέπει τη δημιουργία χώρου ελεύθερων συναλλαγών με τη συμμετοχή της Ευρώπης και της νότιας μεσογειακής λεκάνης, για να αποκτήσει συγκεκριμένη υπόσταση η Πανευρωπαϊκή ζώνη.

2. Η πρόταση της Επιτροπής

2.1 Η ανακοίνωση της Επιτροπής έρχεται να αντιμετωπίσει την πολύπλοκη προβληματική του τομέα των κλωστούφαντουργικών ειδών και των ειδών ένδυσης με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και τη βελτιστοποίηση του δυναμισμού του, στην οπτική της Στρατηγικής της Λισαβώνας.

2.2 Η ανακοίνωση προτείνει μέτρα που βασίζονται σε βιομηχανικές και εμπορικές πολιτικές, με ιδιαίτερη αναφορά στην απασχόληση, την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη, την καινοτομία, την επαγγελματική κατάρτιση, την περιφερειακή ανάπτυξη, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων, τη δημόσια υγεία, την προστασία του καταναλωτή, την καταπολέμηση των παραποιήσεων, τα δικαιώματα επισήμανσης και βιομηχανικής και διανοητικής ιδιοκτησίας, την πολιτική του ανταγωνισμού και το καθεστώς των δημόσιων ενισχύσεων.

2.3 Η Επιτροπή υποδεικνύει ορισμένους τομείς δράσης στους οποίους μπορεί να επιταχίσει η αποτελεσματικότητα και η δραστηριότητα των μέτρων βιομηχανικής πολιτικής, και συγκεκριμένα:

- έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, νέα υλικά και νοήμονα υλικά, νανοτεχνολογίες, νέες διαδικασίες παραγωγής και καθαρές τεχνολογίες, καινοτομία, με επίκεντρο τη μόδα και την προαγωγή της δημιουργικότητας·
- εταιρική κοινωνική ευθύνη: τήρηση των διεθνών κανόνων για την εργασία και το περιβάλλον, υπεύθυνη διαχείριση των βιομηχανικών μεταλλών, διαβούλευση των εργαζομένων·

— εκπαίδευση και κατάρτιση: καλύτερη πρόσβαση των ΜΜΕ στις χρηματοδοτήσεις, μέσω απλοποίησης των διαδικασιών, διάδοση των πληροφοριών, συντονισμός των σχετικών δράσεων·

— ανάπτυξη των δυνατοτήτων και των ικανοτήτων δικτύωσης·

— πρόγραμμα της Ντόχα για τη μείωση και την εναρμόνιση των δασμών και την κατάργηση των μη δασμολογικών εμποδίων στις συναλλαγές·

— υλοποίηση της ευρωμεσογειακής ζώνης έως το 2005 για να κατοχυρωθεί η ελεύθερη κυκλοφορία των κλωστούφαντουργικών προϊόντων στις χώρες με τους αυτούς κανόνες ως προς την καταγωγή και εναρμονισμένα συστήματα διοικητικής συνεργασίας·

— συστήματα επισήμανσης για την πρόσβαση στην ΕΕ, εξέταση της χρήσής τους για είδη ή προϊόντα με τήρηση των διεθνών κανόνων για την εργασία και το περιβάλλον·

— εμπορικές προτιμήσεις ΕΕ, επικεντρωμένες επί των 49 πτωχότερων χωρών (λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες ΛΑΧ) ⁽¹⁾, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα και για ενδιάμεσα προϊόντα ένδυσης·

— καταπολέμηση της απάτης και της παραποίησης, εφαρμογή των ισχυόντων μέτρων και υιοθέτηση νέων μέτρων προστασίας της βιομηχανικής και διανοητικής ιδιοκτησίας, έλεγχοι για την αποφυγή αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, ενίσχυση του κοινού δασμολογικού συστήματος·

— επισήμανση καταγωγής «ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ» για την προώθηση των ευρωπαϊκών προϊόντων ποιότητας και για την προστασία των καταναλωτών·

— διαρθρωτικά ταμεία: χρήση και νέες κατευθύνσεις, κυρίως στο πλαίσιο των δημοσιονομικών προοπτικών για το 2007-2013.

2.4 Η ανακοίνωση της Επιτροπής προτείνει, επίσης, ορισμένα πεδία σκέψης και μελέτης:

— δράση στο επίπεδο των ενδιαφερομένων μερών·

— δράση στο επίπεδο των κρατών μελών·

— δράση στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.4.1 Προτείνεται επίσης η δημιουργία μίας Ομάδας υψηλού επιπέδου, που θα απαρτίζεται από εκπροσώπους της Επιτροπής, των κρατών μελών και των κοινωνικών εταίρων, με αρμοδιότητα να ελέγχει τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται στα διάφορα επίπεδα και την υλοποίησή τους. Προβλέπεται επίσης η κατάρτιση περιοδικών εκθέσεων μεταξύ της Ανοίξεως 2005 έως το τέλος του 2006.

⁽¹⁾ Οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες αποτελούνται από 49 κράτη εκ των οποίων 40 ΑΚΕ (Αφρική, Καραϊβική, Ειρηνικός) και 9 μη ΑΚΕ χώρες (Αφγανιστάν, Μπαγκλαντές, Μπουτάν, Καμπότζη, Λάος, Μάινμαρ, Μαλδίβ, Νεπάλ, Υεμένη).

3. Οι απόψεις της εκπροσώπων της κλωστοϋφαντουργίας

Στις 21 Ιανουαρίου 2004, η ΕΟΚΕ διοργάνωσε στην έδρα της, στις Βρυξέλλες, μία ακρόαση των εκπροσώπων της κλωστοϋφαντουργίας. Οι θέσεις που εκφράζονται στο κεφάλαιο αυτό ακολουθούν τις γραπτές συμβολές που αποστάληκαν και τις παρεμβάσεις που έγιναν κατά τη διάρκεια της ακρόασης (1).

3.1 Οι κοινωνικές δυνάμεις που παρέστησαν: επιχειρηματίες, εκπρόσωποι συνδικαλιστικών σωματείων, διοικητικοί υπάλληλοι των τοπικών αρχών ζήτησαν ομόφωνα να αναληφθεί επειγόντως δράση προκειμένου να αναχαιτιστεί ο εξαιρετικά ταχύς αρνητικός αντίκτυπος που ασκείται στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις του τομέα λόγω των εισαγωγών από ορισμένες χώρες και ειδικότερα της Κίνας, της Ινδίας και του Πακιστάν.

3.2 Ενόψει του 2005, οπότε λήγει το καθεστώς των ποσοτώσεων ζητείται κατεπειγόντως να ληφθούν τα ακόλουθα μέτρα:

- Δυνατότητα χρησιμοποίησως νέων δημοσιονομικών πόρων.
- Ειδική παρέμβαση, στα πλαίσια των διαρθρωτικών ταμείων.
- Επενδύσεις στην κατάρτιση και συνεπώς στους ανθρώπινους πόρους.
- Υποχρεωτική επισήμανση για όλες τις χώρες όσον αφορά την προέλευση των προϊόντων.
- Υποχρεωτική ανιχνευσιμότητα σε όλες τις παραγωγικές φάσεις.
- Σεβασμός για την υγεία του καταναλωτή μέσω της σχετικής επισήμανσης μη επικινδυνότητας.
- Αμοιβαιότητα των δασμολογίων με τις χώρες υψηλής ανάπτυξης του τομέα.
- Αναθεώρηση των συμφωνιών με τις τρίτες χώρες, με σκοπό την κατάργηση των δασμολογικών διευκολύνσεων προς τις χώρες που δεν τηρούν τους κανόνες του εμπορίου, τους κοινωνικούς κανόνες, τη βιώσιμη ανάπτυξη ή που παράγουν πυρηνικά όπλα.
- Αναθεώρηση της ευρωπαϊκής οργάνωσης των τελωνείων με σκοπό την απλοποίησή τους και τη διενέργεια αποτελεσματικότερου ελέγχου ώστε να μειώνεται η απάτη που έχει υπερβεί σήμερα τα ανεκτά επίπεδα.

(1) Στην ακρόαση παρέστη η κα Concercio Ferrer i Casals, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Πρόεδρος του «Ευρωπαϊκού φόρουμ κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, ειδών ένδυσης και δερμάτινων ειδών». Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκπροσωπήθηκε από τους κυρίους Luis Filipe Giraο, προϊστάμενο μονάδας ΓΔ επιχειρήσεων και Ghazi Ben Ahmed, της ΓΔ εμπορίου. Συμμετείχαν περίπου 60 άτομα μεταξύ των οποίων Ιταλοί, Γερμανοί, Γάλλοι, Τούρκοι, Λιθουανοί και Βέλγοι.

— Σοβαρή δημοσιονομική δέσμευση για τους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας και ενίσχυση των επιχειρήσεων, ιδίως των ΜΜΕ, διότι μπορούν να διαφοροποιήσουν την παραγωγή με τη δημιουργία τεχνικών και νοημών υφασμάτων.

3.3 Ο τομέας των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και ειδών ένδυσης της Ιταλίας ο οποίος είναι ο πλέον έκδητος μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, υπέβαλε ένα ενιαίο έγγραφο, που καταρτίστηκε σε συντονισμό με όλους τους παραγωγούς των μεγάλων και των μικρών επιχειρήσεων και με όλους τους συνδικαλιστικούς εκπροσώπους της χώρας, στο οποίο τονίζονται ορισμένες προτεραιότητες και συνιστάται να λάβουν μορφή συγκεκριμένων αποτελεσματικών και έγκαιρων μέτρων. Σύμφωνα με την ενιαία θέση του εγγράφου, «η αδράνεια που χαρακτηρίζει την παρούσα κατάσταση θα μπορούσε να μετατραπεί σε πολύ υψηλό κοινωνικό και οικονομικό κόστος για την Ευρώπη».

3.3.1 Προκύπτουν τα εξής:

3.3.2 Οι παραγωγοί της Κοινότητας τυγχάνουν μηδενικού συντελεστή μόνο σε 22 χώρες, ενώ στις άλλες αγορές υποβάλλονται σε μέσο συντελεστή που κυμαίνεται μεταξύ 15 και 60 % και επιπλέον υποβάλλονται σε αναρίθμητα μη δασμολογικά εμπόδια. Ο τομέας των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και ειδών ένδυσης, κυρίως από το 2005 και μετά, δε θα είναι σε θέση πλέον να αντιμετωπίσει τα προνόμια που διασφαλίζονται σήμερα στους κυριότερους ανταγωνιστές της ΕΕ (Κίνα, Ινδία, Πακιστάν, Ινδονησία). Τα πλεονεκτήματα αυτά θα πρέπει εξάλλου να περιοριστούν στις λιγότερο ανταπυγμένες χώρες και στις μικρές χώρες παραγωγούς οι οποίες το 2005 θα βρεθούν με τη σειρά τους σε εξαιρετικά τρωτή θέση.

3.3.3 Ζητείται να αποφευχθεί στην επισήμανση το λογότυπο «Κατασκευάζεται στην ΕΕ» υπέρ μιας πιο ρητής επισήμανσης «Κατασκευάζεται στην Ιταλία/ΕΕ», «Κατασκευάζεται στη Γαλλία/ΕΕ». Ήδη σήμερα άνω του 60 % των προϊόντων που κυκλοφορούν στην αγορά φέρουν εκουσίως επισήμανση με την ένδειξη της προέλευσης. Εάν η επισήμανση αυτή καταστεί υποχρεωτική θα υπάρξουν έλεγχοι και επιβολή κυρώσεων· ενώ σήμερα το μεγάλο περιθώριο ελευθερίας αξιολόγησης επιτρέπει τη διαπραξη πολυάριθμων παραποιήσεων και απάτης που ζημιώνει διπλά την ευρωπαϊκή βιομηχανία. Εξάλλου, ο ευρωπαίος αγοραστής μειονεκτεί σε σχέση με τον αμερικανό, ιάπωνα, κινέζο ή αυστραλό καταναλωτή. Δεν καταλαβαίνει για ποιο λόγο δεν μπορεί να διαθέτει τις ίδιες πληροφορίες που παρέχονται στους άλλους, μέσω της υποχρεωτικής επισήμανσης, εάν όμως ο ευρωπαίος καταναλωτής γνώριζε την προέλευση των προϊόντων θα μπορούσε να κρίνει καλύτερα όχι μόνο την τιμή του προϊόντος αλλά και τη σχέση μεταξύ τιμής/ποιότητας, ανάλογα με τις ανάγκες του.

3.3.4 Έχει καταδειχθεί επανειλημμένως η σχέση που υφίσταται μεταξύ των υφαντουργικών προϊόντων και της υγείας. Πολλές δερματικές ασθένειες προκαλούνται από τη χρήση κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων κακής ποιότητας αλλά και εδώ επίσης φαίνεται σκόπιμο να αφηθεί στην κρίση του καταναλωτή ποιος θα είναι ο τόπος προέλευσης του προϊόντος που επιλέγει.

3.3.5 Οι παράνομες εισαγωγές νημάτων ενδύσεως έχουν αποκτήσει ανησυχητικές διαστάσεις και οι ψευδεπιγραφές επισημάνσεις «Κατασκευάστηκε στην ...» διαδίδονται στις διεθνείς αγορές. Ζητείται να εντατικοποιηθούν οι έλεγχοι και να καταστούν αυστηρότερες οι κυρώσεις.

3.3.6 Η ανάπτυξη νέων υλών, νέων διαδικασιών παραγωγής, καθάρων τεχνολογιών ώστε να συμβάλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη, αποκτά ιδιαίτερη σημασία για τον τομέα.

3.3.7 Οι φορείς των εργοδοτών και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις επαναλαμβάνουν ότι συμμερίζονται ανέκαθεν τις αρχές επί των οποίων βασίζεται ο «κώδικας συμπεριφοράς του ευρωπαϊκού τομέα κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και ειδών ένδυσης» δεδομένου ότι έγινε αμέσως δεκτός στις εθνικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας των χωρών της ΕΕ. Για το λόγο αυτό ζητείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενσωματώσει την κοινωνική διάσταση στα κείμενα των διεθνών συμφωνιών.

3.3.8 Το κοινωνικό ντάμπινγκ (παραγωγή προϊόντων με μειωμένο το κόστος του εργατικού δυναμικού εις βάρος των δικαιωμάτων των εργαζομένων, με την προσφυγή στην εργασία ανηλικών και συνεπώς στην καταναγκαστική εργασία) αποτελεί ηθικώς απορριπτέα συμπεριφορά, δεν επιτρέπει όμως κατά τρόπο άμεσο την εφαρμογή δασμών ανταντάμπινγκ. Για το λόγο αυτό τα βιομηχανικά κράτη, και ειδικότερα η Ευρώπη πρέπει να το καταπολεμήσουν, με μεγαλύτερη δέσμευση, μέσω αυστηρότερων διατάξεων και ειδικότερα μέσω του ΣΓΠ⁽¹⁾. Στον τομέα του περιβάλλοντος, το οικολογικό ντάμπινγκ συνεπάγεται μείωση του κόστους κατασκευής, εις βάρος του περιβάλλοντος.

3.3.9 Τα διεθνή όργανα πρέπει, με την υποστήριξη των βιομηχανικών χωρών να θέσουν σε εφαρμογή ειδικά σχέδια για τη διάδοση των γνώσεων, με βάση την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης, προς τις αναπτυσσόμενες χώρες, όπως πράττει η ΕΕ έναντι των νεοεναχθέντων χωρών.

3.3.10 Για την επίτευξη του στόχου αυτού, θα μπορούσαν να υιοθετηθούν και να χρησιμοποιηθούν επιστημονικές που θα συναποδεικνύουν ότι η εισαγωγή προϊόντων στην ΕΕ διέπεται από τη τήρηση των διεθνών προδιαγραφών για το περιβάλλον.

3.3.11 Επιδιώκόμενος στόχος είναι η προστασία του περιβάλλοντος και η εξασφάλιση για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις λειτουργικών συνθηκών και ρεαλιστικών ανταγωνιστικών όρων, με την εις βάθος αναδιώθηση του περιεχομένου των συμφωνιών.

4. Παρατηρήσεις της ΕΟΚΕ

4.1 Η ΕΟΚΕ έχει παρακολουθήσει μετά μεγάλης προσοχής τις πρωτοβουλίες τις οποίες προήγαγε η Επιτροπή, κυρίως κατά τα τελευταία έτη, για να επανέλθει στο επίκεντρο του ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ο τομέας αυτός. Επισημαίνει ειδικότερα, ότι η παρουσίαση των ορθών πρακτικών στους διάφορους τομείς της καινοτομίας, της εμπορίας και της διερεύνησης των αγορών τόνωσε τη συζήτηση με το πολυάριθμο κοινό των διασκέψεων που διοργανώθηκαν προσφάτως από τις διάφορες γενικές διευθύνσεις στις Βρυξέλλες⁽²⁾.

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ — 313/2004 (REX/141).

⁽²⁾ Διάσκεψη της 15.10.2002 «Η ευρωπαϊκή βιομηχανία ειδών ένδυσης εισέρχεται στον χώρο της υψηλής τεχνολογίας» Borschette-Bruxelles. Διάσκεψη της 20.3.2003 «Το μέλλον των κλωστοϋφαντουργικών ειδών και των ειδών ένδυσης στη διευρυμένη Ευρώπη». Διάσκεψη της 5-6.5.2003 «Το μέλλον των κλωστοϋφαντουργικών ειδών και ειδών ένδυσης μετά το 2005 — Charlemagne-Bruxelles».

4.2 Δυστυχώς όμως, οι επιπτώσεις σε τοπικό επίπεδο των διαφορών αυτών τονωτικών πρωτοβουλιών ήταν κατώτερες των προσδοκιών. Και αυτό μας κάνει να σκεπτόμαστε ακόμη μία φορά με ποιους τρόπους μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τις γνώσεις και τις πληροφορίες που διαθέτουμε για να τις διαδώσουμε ευρύτερα σε όλους τους ενδιαφερομένους.

4.2.1 Η έντονη συμμετοχή των σωματείων εργοδοτών και εργαζομένων του κλάδου σε όλα τα επίπεδα πρέπει να ακολουθήσει και να διαρθρώσει όλη τη διαδικασία καινοτομίας.

4.2.2 Μόνο με μία δοκιμασμένη πολιτική διαβούλευσης μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, και με την πείρα επίσης των διμερών οργανισμών⁽³⁾, και με κοινή προσπάθεια για την υποστήριξη της εξέλιξης του τομέα θα καταστεί δυνατό να αντιμετωπισθεί η πρόκληση της παγκοσμιοποίησης η οποία, κυρίως στον τομέα αυτό «... δημιουργεί πραγματικές ανησυχίες», όπως δικαίως ανέφερε ο Επίτροπος κ. LAMY.

4.3 «Η βιομηχανική ανταγωνιστικότητα είναι ένας από τους κείριους τομείς στους οποίους η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη διαδραματίζουν ενεργό ρόλο με σκοπό την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής της Λισσαβόνας ...». Συμβούλιο βιομηχανίας της 27.11.03 (ΕΕ C 317 της 30.12.03 σελ.2). Σήμερα ο πλέον εκτεθειμένος τομέας στο φαινόμενο της αποβιομηχανοποίησης που συνοδεύει τις νέες πτυχές του παγκόσμιου εμπορίου είναι ανατίρρητα ο τομέας των κλωστοϋφαντουργικών ειδών.

4.3.1 Για τους λόγους αυτούς κυρίως, ο κλωστοϋφαντουργικός τομέας έχει να αντιμετωπίσει μια μόνιμη διαδικασία αναδιάρθρωσης και εκσυγχρονισμού, παράλληλα με έντονη ύφεση της οικονομικής δραστηριότητας της παραγωγής και της απασχόλησης. Ωστόσο πρόκειται για έναν στρατηγικό τομέα που εξακολουθεί να παρέχει θέσεις απασχόλησης, ειδικότερα στις γυναίκες. Έχοντας επίγνωση της αξίας του εν λόγω τομέα, το Συμβούλιο, στα προαναφερθέντα συμπεράσματά του, καλεί την Επιτροπή να αναφέρει, πριν από τον Ιούλιο του 2004, τις πρωτοβουλίες εκείνες που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο ενός προγράμματος δράσης για την υποστήριξη του τομέα.

4.4 Σύμφωνα με την ΕΟΚΕ η Επιτροπή, επί τη βάσει των παρατηρήσεων που διατυπώνονται στο έγγραφο, θα μπορούσε να αντιμετωπίσει σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα και με αναεωμένη προσοχή θέματα όπως:

4.4.1 Η επανάληψη των διαπραγματεύσεων την αναπτυξιακή ατζέντα της Doxa, ενισχύοντας το έγγραφο της (COM 2003 734 της 6.11.2003), βάσει ορισμένων σαφών ενδείξεων που προέρχονται από τον κόσμο της εργασίας των επιχειρηματιών και των καταναλωτών.⁽⁴⁾

⁽³⁾ Οι διμερείς οργανισμοί απαρτίζονται από εκπροσώπους των ΜΜΕ και των εργαζομένων οι οποίοι μέσω της αρχής αμοιβαιότητας, παρεμβαίνουν για να χρηματοδοτήσουν δράσεις παροχής βοήθειας, εκσυγχρονισμού και καινοτομίας για επιχειρηματίες και εργαζομένους των ΜΜΕ.

⁽⁴⁾ Βλέπε άκρως της 21ης Ιανουαρίου 2004 και τα συμπεράσματα στο σημείο 13.

4.4.2 Ο ρόλος των τελωνείων για την ολοκληρωμένη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων ⁽¹⁾, με τις υποδείξεις που διατυπώνονται στη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ ⁽²⁾ καθώς και με άλλες προτάσεις που αποτελούν τμήμα της εν λόγω γνωμοδότησης.

4.4.3 Οι κανόνες προέλευσης στα προτιμησιακά εμπορικά καθεστώτα COM(2003) 787, για τον καθορισμό των δασμών που θα προκύψουν από τον νέο κύκλο πολυμερών διαπραγματεύσεων από τις συμφωνίες για τις ελεύθερες συναλλαγές και από την υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης. Χρειάζεται επίσης να καθοριστούν, όπως επανειλημμένως τονίζεται στην εν λόγω γνωμοδότηση «διαδικασίες διαχείρισης και μηχανισμοί ελέγχου και προστασίας» για να εξασφαλισθεί η έντιμη χρήση των προτιμησιακών καθεστώτων κατά τρόπον ώστε να διαφυλαχθούν τα οικονομικά περιβάλλοντα και να προστατευθούν από τις απάτες τα διακυβευόμενα χρηματοπιστωτικά συμφέροντα ⁽³⁾.

4.4.4 Οι όροι εταιρικής σχέσης με την Κίνα ⁽⁴⁾, στην οποία έχουν διοχετευθεί διάφοροι κοινοτικοί πόροι για την επίταση του ανταγωνισμού μεταξύ της Κίνας και της ΕΕ (Πρόγραμμα κατάρτισης για τους νέους επιχειρηματίες, ανάπτυξη της επαγγελματικής εκπαίδευσης, κεφ.Β7-3).

4.4.5 Η κατάρτιση κοινοτικού προγράμματος με τους κατάλληλους πόρους για την υποστήριξη της έρευνας, της καινοτομίας καθώς της μη τεχνολογικής καινοτομίας και της επαγγελματικής κατάρτισης στον τομέα (προσαρμοστικότητα, κυρίως των μικρών επιχειρήσεων και του εργατικού δυναμικού στο νέο διεθνές πλαίσιο και τις απαιτήσεις των καταναλωτών). Η αρχή αυτή εκφράζεται ρητώς άλλωστε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του για το μέλλον της κλωστοϋφαντουργίας και των ειδών ένδυσης που εγκρίθηκε τον Φεβρουάριο 2004.

4.4.6 Λήψη μέτρων για την προστασία των καταναλωτών, οι οποίοι αναπτύσσουν ολοένα και περισσότερες γνώσεις σχετικά με τις πιθανές επιπτώσεις που έχουν στην υγεία ορισμένα προϊόντα δερματικής επαφής, σε σχέση επίσης και με την αυξανόμενη διάδοση των αλλεργιών λόγω επαφής ή άλλων δερματικών ή αναπνευστικών διαταραχών ⁽⁵⁾. Όπως ακριβώς συνέβη με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη διαφάνεια στον τομέα των ειδών διατροφής, είναι απαραίτητη η θέσπιση παρόμοιων κανόνων που θα επιτρέψει στον καταναλωτή να αναγνωρίζει, μέσω υποχρεωτικής επισήμανσης την ένδειξη προέλευσης του νήματος, του υφάσματος και του τόπου παραγωγής του τελικού προϊόντος.

4.5 Είναι αλήθεια ότι η καθιέρωση υποχρεωτικής επισήμανσης «Κατασκευάστηκε στην ...» θα μπορούσε να συμβάλει ώστε να πεισθούν οι καταναλωτές ότι κατά την αγορά ενός ενδύματος, πληρώνουν μία τιμή που ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές παραγωγής και στο στυλ της χώρας προέλευσης, πληροφορίες που πρέπει να αναφέρουν την χώρα παραγωγής του τελικού προϊόντος και όχι τη χώρα παραγωγής του υφάσματος ή νήματος, αλλά η πρόταση της Επιτροπής να αναγράφεται «Κατασκευάστηκε στην Ευρώπη» δεν είναι πειστική. Στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά δεν γίνεται διάκριση μεταξύ των ιδιαιτεροτήτων και των προϊόντων άριστης ποιότητας των μεμονωμένων χωρών, των οποίων «η ενότητα έγκειται στην διαφορά τους».

⁽¹⁾ COM (2003) 452 της 24.7.2003.

⁽²⁾ Βλέπε COM(2003) 787 τελικό, της 18.12.2003.

⁽³⁾ COM (2003) 533 της 10.9.2003.

⁽⁴⁾ Είναι περίπου 1 000 οι χημικές ουσίες που χρησιμοποιούνται κυρίως από το σύνολο 5 000 ουσιών του τομέα. Σε αυτές πρέπει να προστεθούν επίσης και μία απροσδιόριστη ποσότητα ετερογενών μιγμάτων, ορισμένα εκ των οποίων είναι τοξικής φύσεως. Χρησιμοποιούνται για τη βαφή και τις υπόλοιπες μεταποιήσεις υφασμάτων. Στην Ε.Ε. οι τοξικές ουσίες επιλέγονται προληπτικά, απορρίπτονται ή χρησιμοποιούνται σύμφωνα με την περιβαλλοντική και υγιονομική νομοθεσία. Οι σχετικές δαπάνες επιβαρύνουν τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.

⁽⁵⁾ Βλέπε COM(2004) 101 της 10.2.2004. Ανακοίνωση της Επιτροπής: Η οικοδόμηση του κοινού μας μέλλοντος. Η Ε.Ε. ως παγκόσμιος εταίρος, κεφ. Γ (στη γαλλική διατύπωση).

4.5.1 Ως προς τις εναλλακτικές λύσεις που περιλαμβάνονται στην πρόταση της Επιτροπής σχετικά με τις μάρκες προέλευσης έχει σημασία, σύμφωνα με την ΕΟΚΕ να υιοθετηθεί η προσέγγιση που προβλέπει την υποχρεωτική επισήμανση τόσο για τα εισαγόμενα προϊόντα, όσο και για τα προϊόντα της εσωτερικής αγοράς, εφόσον τα προϊόντα αυτά τίθενται σε εμπορία εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατ' αυτό τον τρόπο θα καταστεί ευχερέστερος ο προστατολισμός του καταναλωτή προς την απόκτηση προϊόντων που είναι δεοντολογικός άμεμπτα όχι από την άποψη και μόνο της εσωτερικής τους ποιότητας, αλλά και από την άποψη του σεβασμού των δικαιωμάτων των εργαζομένων στις παραγωγικές διαδικασίες.

4.6 Το πνεύμα της «εταιρικής κοινωνικής ευθύνης» πρέπει αφενός να εδραιωθεί ως ευρωπαϊκό πρότυπο, αλλά και είναι απαραίτητο να επεκταθεί και στις αναπτυσσόμενες χώρες, μέσω συγκεκριμένων μέσων που θα μπορούν να επαληθεύονται σε επίπεδο καταναλωτών και συνεπώς να αποκτούν σημασία όσον αφορά τις εμπορικές πτυχές ⁽⁶⁾.

4.7 Οι περιβαλλοντικές ρυθμίσεις και η νομοθεσία για την ασφάλεια στο χώρο εργασίας, που εφαρμόζεται ήδη στις παραγωγικές διαδικασίες πρέπει ολοένα και περισσότερο να είναι προφανής για τον τελικό καταναλωτή, έτσι ώστε να τονώνουν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

4.7.1 Η σαφέστατη θέση της ΕΕ ως προς τη βιώσιμη ανάπτυξη και συνεπώς έναντι του πρωτοκόλλου του Κιότο, εντός των ταγμένων προθεσμιών μπορεί να στεφθεί με επιτυχία και να επικροτηθεί από τον ευρωπαϊκό παραγωγικό κόσμο, εάν συνδυαστεί με την αναγνώριση και τον σεβασμό των προσπαθειών που συντελούνται οι δεσμεύσεις αυτές. Με το να μην λαμβάνονται υπόψη και το να μην πραγματοποιούνται παρεμβάσεις προκειμένου να αποφευχθεί ο αθέμιτος ανταγωνισμός εκτός του ότι δεν ευνοείται η διάδοση του προοδευτικού πνεύματος μεταξύ των επιχειρηματιών και των εργαζομένων της Ευρώπης, θα είχε ως αποτέλεσμα να ενθαρρύνεται ολοένα και περισσότερο η αποβιομηχανοποίηση της Ηπείρου μας, προς αποκλειστικό όφελος ορισμένων πολυεθνικών επιχειρήσεων ⁽⁷⁾, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιούν την παραγωγή σε χώρες λιγότερο ευαίσθητες ως προς την αρχή μας, ότι ανήκουμε σε μια «κοινωνική οικονομία της αγοράς».

4.7.2 Οι προσπάθειες που καταβάλλονται από την Επιτροπή για την μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης, μέσω της προώθησης οικολογικών αποτελεσματικών προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια ⁽⁸⁾, μπορεί να επιτευχθεί με τον καιρό εάν οι ευρωπαϊκές βιομηχανίες, και ιδιαίτερα οι τομείς κλωστοϋφαντουργικών ειδών και ειδών ένδυσης θα διαθέτουν μία αγορά και συνεπώς τον απαραίτητο εξοπλισμό για την παραγωγή ⁽⁹⁾. Διαφορετικά δεν απομένει παρά να επεκταθεί η πρόταση σε ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες, που μπορούν να βελτιώσουν την ενεργειακή κατανάλωση του εξοπλισμού που συμβάλλει στην παραγωγή των προϊόντων τους.

⁽⁶⁾ Βλέπε Eurostat: Το παγκόσμιο ΑΕΠ. Από το παγκόσμιο ΑΕΠ που κατά το 2002 ανερχόταν σε 34 εκατομ. ευρώ, άνω του 55 % ανήκε σε 45 000 περίπου πολυεθνικές εταιρείες.

⁽⁷⁾ Πρόταση οδηγίας COM (2003) 453 της 1.8.2003.

⁽⁸⁾ Βλέπε μεταξύ άλλων, τα έγγραφα: COM (2001) 98 της 1.3.2001, COM (2001) 366 της 18.7.2001, COM (2003) 21 της 21.1.2003, COM (2002) 345 της 1.7.2002, COM (2001) 122 της 7.3.2001, COM (2002) 68 της 6.2.2002, COM (2003) 27 της 21.1.2003.

⁽⁹⁾ Βλέπε γνωμοδότηση ΣΓΠ. REX/141, σημεία 6.6.2, 6.6.2.1., 6.6.2.3.

4.8 Η ΕΟΚΕ ζητεί να επιδεικνύεται και στο ευρωπαϊκό επίπεδο αδιάπτωτη προσοχή στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που είναι πολύ διαδεδομένες στον τομέα αυτό, κυρίως σε σχέση με το χρηματοπιστωτικό σύστημα, όπως αυτό που ισχύει σήμερα, το οποίον τείνει να ευνοεί τις μεγάλες επιχειρήσεις. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει άλλωστε τις προσπάθειες που καταβάλλει η Επιτροπή για να καταδειχθούν τα προβλήματα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και για να αναπτυχθεί το επιχειρησιακό πνεύμα στην Ευρώπη (1).

4.9 Η ΕΟΚΕ, παράλληλα με την μείωση του αριθμού χωρών μπορούν να επωφελούνται από το ΣΓΠ, όπως προαναφέρθηκε, θεωρεί ότι οι τελωνειακοί δασμοί που εφαρμόζονται σήμερα από την ΕΕ και οι οποίοι είναι από τους χαμηλότερους στον κόσμο, δεν πρέπει να μειωθούν περισσότερο, εφόσον οι δασμοί που εφαρμόζουν ορισμένες χώρες οι οποίες είναι πολύ ανταγωνιστικές όσον αφορά την εξαγωγή κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και ειδών ένδυσης δεν έχουν φθάσει σε ανάλογο επίπεδο. Το κριτήριο της αμοιβαιότητας ή της «συγκρισιμότητας της πρόσβασης στις παγκόσμιες αγορές, με τους όρους εισαγωγής που θα εφαρμόσει η ΕΕ από το 2005 και μετά» αποτελεί και τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο ψήφισμά του για το κλωστοϋφαντουργικό τομέα και τα είδη ένδυσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης 29.1.2004. Η ΕΟΚΕ είναι υπέρ της απελευθέρωσης των συναλλαγών, αλλά όχι υπέρ μιας μονόπλευρης απελευθέρωσης. Και άλλες χώρες θα πρέπει επίσης να είναι έτοιμες να ανοίξουν τις αγορές τους στους ευρωπαϊούς παραγωγούς κλωστοϋφαντουργικών ειδών και ειδών ένδυσης.

4.9.1 Για την επίλυση των σοβαρών προβλημάτων πειρατείας και παραποίησης θα πρέπει να ενισχυθούν οι τελωνειακοί έλεγχοι στα εξωτερικά σύνορα και να αναληφθεί η δέσμευση ότι θα ενοποιηθούν πραγματικά τα τελωνεία έτσι ώστε να καταστούν κοινές ευρωπαϊκές αρχές, με τη λήψη ειδικών μέτρων υποστήριξης προς τα νέα κράτη μέλη.

4.9.2 Η ΕΟΚΕ συμμαρτίζει τις έντονες ανησυχίες των ενδιαφερομένων κατηγοριών όσον αφορά τις επιπτώσεις της απάτης και θεωρεί ότι θα πρέπει να ληφθεί κάθε δυνατό μέτρο για τον περιορισμό τους. Τα τελωνεία έχουν επανειλημμένως τονίσει ότι δεν διαθέτουν επαρκές προσωπικό για τον έλεγχο των διαμετακομιζόμενων εμπορευμάτων, κυρίως στους λιμένες. Στον λιμένα της Νάπολης π.χ. φθάνουν καθημερινώς χίλια εμπορευματοκιβώτια κατά μέσον όρον και υπάρχουν μόνο 3 άτομα αρμόδια για τον έλεγχο. Το μέσο ποσοστό των εμπορευματοκιβωτίων που ανοίγονται (χωρίς έλεγχο του εσωτερικού) είναι κατώτερο του 1 %!

4.9.3 Ενώπιον της κατάστασης αυτής, που επιδεινώνεται από τις απάτες που διαπράττονται από τον υπόκοσμο ο οποίος επηρεάζει τις δραστηριότητες σε πολλούς λιμένες της Ευρώπης, μία λύση θα ήταν η συγκέντρωση συγκεκριμένων προϊόντων σε συγκεκριμένους και εξοπλισμένους λιμένες, όπου παράλληλα με τον αποτελεσματικότερο έλεγχο από πλευράς τελωνείου, θα διενεργείται και ο έλεγχος από πλευράς εκπροσώπων του τομέα.

4.9.4 Αυτό κατ' ουσίαν εκφράζει και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο σημείο 11 του ψηφίσματος του, καλώντας την Επιτροπή να ενθαρρύνει και να συνδράμει τους παραγωγούς, προκειμένου να δημιουργήσουν ένα δίκτυο επαγρύπνησης και πληροφόρησης, για τον προσδιορισμό της προέλευσης των προϊόντων πειρατείας ή παραποίησης με σκοπό την εξάλειψή τους από την αγορά.

(1) C 29, καταναγκαστική εργασία. C 87, συνδικαλιστικές ελευθερίες και προστασία των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων. C 98, δικαίωμα οργάνωσης και συλλογικών συμβάσεων C 100, ισότητα αμοιβής. C 105, κατάργηση της καταναγκαστικής εργασίας. C 111, περί διακρίσεων (επαγγελματική απασχόληση). C 138, Κατώτατη ηλικία. C 182, οι χειρότερες μορφές παιδικής εργασίας.

4.9.5 Μια άλλη λύση θα ήταν να επιμερίζονται τα εμπορευματοκιβώτια, σφραγισμένα, μεταξύ των επαρχιών προορισμού, ούτως ώστε να μειωθεί δραστικά ο αριθμός αυτών που ελέγχονται στους λιμένες και να καταστεί δυνατή η διεξαγωγή αποτελεσματικότερων ελέγχων.

4.10 Θα πρέπει να ζητηθεί και από τα κράτη προέλευσης των εμπορευμάτων να βελτιώσουν τους ελέγχους. Σε όσες χώρες γίνονται συνένοχες πράξεις εξαπάτησης, χρησιμοποιώντας αναποτελεσματικούς μηχανισμούς ελέγχου θα πρέπει να αίρεται προσωρινώς το ευεργέτημα εξαγωγής με προνομίουχους όρους. Το σύστημα και μόνο των γενικευμένων προτιμήσεων, που χρησιμοποιείται ευρύτατα στον τομέα των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και ειδών ένδυσης κοστίζει στην ΕΕ 2,2 δισεκατομμύρια ευρώ κατ' έτος λόγω μη εισπράξεως τελωνειακών δασμών, ενώ για τις χώρες που το χρησιμοποιούν αποφέρει ετήσιο όφελος του αυτού ύψους. Μπροστά σε τόσο σημαντικές διευκολύνσεις που επηρεάζουν συχνά την κρίση ανεργίας πολλών περιφερειών της Ευρώπης, πρέπει να αναγνωριστεί στην ΕΕ το δικαίωμα να ορίζει τους όρους υπό τους οποίους παραχωρούνται οι διευκολύνσεις αυτές (2).

4.10.1 Η ΕΟΚΕ έχει πλήρη συνείδηση ότι στην πραγματικότητα τα σύνορα της ΕΕ δεν συμπίπτουν αναγκαστικά με τα φυσικά σύνορα των κρατών μελών, αλλά περιλαμβάνουν ολόένα και περισσότερο την επικράτεια των χωρών από τις οποίες προέρχονται οι εισαγωγές τους. Επί του θέματος αυτού, η ΕΟΚΕ έχει ήδη αποφανθεί (3).

4.11 Οι ισχύουσες προδιαγραφές σχετικά με την προέλευση είναι υπερβολικά πολύπλοκες και δυσεφάρμοστες, παρανοούνται εύκολα και προϋποθέτουν βαθιά γνώση πολλών νομικών κειμένων. Αποτελούν σήμερα εμπόδιο στο εμπόριο και ισχυρό κίνητρο προς εξαπάτηση. Τις περισσότερες φορές, οι δικαιούχες χώρες λειτουργούν μόνο ως τόπος διέλευσης για τα προϊόντα που προέρχονται από μη δικαιούχες χώρες (4).

4.12 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή, και ειδικότερα τη Γ.Δ. Εμπορίου να προσδιορίσει σαφείς κανόνες σχετικά με τις διευκολύνσεις που θα παραχωρηθούν στις αναπτυσσόμενες χώρες, κυρίως όσον αφορά την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων, την προστασία του περιβάλλοντος, την καταπολέμηση της εμπορίας ναρκωτικών, το σεβασμό των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την βιώσιμη ανάπτυξη και τις άλλες σημαντικές πτυχές σχετικά με την προστασία των καταναλωτών και την καλή μεταχείριση των ζώων.

4.13 Όσον αφορά τον κοινό εξωτερικό δασμό (ΚΕΔ), η ΕΟΚΕ αντιλαμβάνεται ότι και ο τελευταίος κανονισμός 1789/2003 που τροποποιεί τον κανονισμό 2658/87, και τέθηκε σε ισχύ την 1.1.2004 είναι προϊόν μιας σειράς συμβιβασμών για τον καθορισμό του κοινού εξωτερικού δασμού, που καθιστούν δυσχερή και πολύπλοκη την εφαρμογή του και κατά συνέπεια ευνοούν την απάτη και την φοροδιαφυγή. Στη θέση: ενδύματα και εξαρτήματα ένδυσης που αντιστοιχεί στους κώδικες 61, 62 και 63, υπάρχουν 466 εμπορευματολογικές θέσεις εκ των οποίων 398 με δασμό 12 % ενώ οι υπόλοιπες 68 υπόκεινται σε μία δασμολογική δέσμη η οποία αρχίζει από την πλήρη εξαίρεση και φθάνει σε συντελεστές 2 %, 4 %, 5,3 %, 6,2 %, 6,3 %, 6,5 %, 6,9 %, 7,2 %, 7,5 %, 7,6 %, 7,7 %, 8 %, 8,9 %, 10 %, 10,5 %. Αλλά και οι λοιποί κώδικες: 64 (είδη υποδηματοποιίας), 65 (Πίλοι και τμήματα αυτών), 66 (Ομπρέλες) και 67 (Πτερά και τεχνικά άνηθη) δασμολογούνται με συντελεστές που από 1,7 % έως 2,2 %, 2,7 %, 4,7 %, 5 %, 5,2 %, 7 % και 8 %.

(2) Βλέπε ΣΓΠ REX/141 σημείο 6.6.2.3.

(3) Βενεζουέλα, Αλγερία, Νιγηρία, Λιβύη, Σαουδική Αραβία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Κουατάρ, Κουβέιτ, Ιράκ, Ιράν, Ινδονησία.

(4) Βλέπε CESE 313/2004 (REX/141) (Σύστημα Γενικευμένων Προτιμήσεων) σημείο 6.6.1.2.

4.13.1 Επί συνόλου 1 516 θέσεων, στους κώδικες που ανέρχονται για τα κλωστούφαντουργικά προϊόντα, τα είδη ενδύσεως και υποδηματοποιίας από 50 σε 67 της κοινής ονοματολογίας, υπάρχουν άλλα 20 δασμολογικά επίπεδα. Η ύπαρξη τόσο παραπλήσιων δασμών αποτελεί πρόβλημα και αποδεικνύει την αδυναμία του συστήματος, το οποίο θα μπορούσε να εξορθολογηθεί περισσότερο και να υπόκειται λιγότερο στις πιέσεις των οικονομικών κέντρων, που μεγιστοποιούν το κέρδος τους, δημιουργώντας μόνο προβλήματα σε μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι ο καθορισμός περιορισμένου αριθμού συντελεστών: 3 ή 4 κατά ανώτατο όριο θα μείωνε σημαντικά τις απάτες και θα απλοποιούσε υπερβολικά το σύστημα.

4.14 Η ΕΟΚΕ αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην προώθηση της τήρησης των θεμελιωδών κανόνων εργασίας και εμπορικής δικαιοσύνης στην προστασία του περιβάλλοντος και στην καταπολέμηση του εμπορίου ναρκωτικών. Το σημερινό σύστημα (σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων — ΣΓΠ) αφενός μειώνει κατά 40 % τους δασμούς του κοινού δασμολογίου (ΚΔ) επιτρέποντας έτσι σε όλες τις αναπτυσσόμενες χώρες να εξάγουν προς τις ευρωπαϊκές χώρες τα προϊόντα κλωστούφαντουργικών ειδών, ειδών ένδυσης και υποδηματοποιίας με δασμό χαμηλότερο του 5 %, εφόσον αναλάβουν τη δέσμευση ότι θα τηρούν τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές ρήτρες, αφετέρου όμως αποβαίνει ατελέσφορο ως προς τους δεοντολογικούς στόχους. Αποτέλεσμα μεταξύ άλλων είναι και το γεγονός ότι το ειδικό καθεστώς παροχής κινήτρων για καταπολέμηση της εμπορίας ναρκωτικών που παρασχέθηκε σε 12 χώρες δεν είχε κανένα αντίκτυπο στον περιορισμό της εμπορίας. Ενώ πολλές μικρές ευρωπαϊκές επιχειρήσεις χρειάστηκε να διακόψουν τις δραστηριότητές τους εξαιτίας ενός ανταγωνισμού που είναι ασύμφορος, επειδή το κόστος παραγωγής είναι εντελώς ασύμβατο με τις δαπάνες που επιβάλλονται από τη σύγχρονη νομοθεσία σκοπός της οποίας είναι η βιώσιμη ανάπτυξη (1).

4.15 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι το Συμβούλιο, η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να επιμεινουν προκειμένου να αποκλειστούν από τις γενικευμένες προτιμήσεις όλες οι χώρες οι οποίες αν και έχουν ανάγκη να εξάγουν στην Ευρώπη τα κλωστούφαντουργικά τους προϊόντα, είδη ενδύσεων και υποδηματοποιίας, δεν τηρούν τις θεμελιώδεις αρχές της ΔΟΕ (2) (3).

4.16 Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι το κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ δεν μπορεί να είναι το μόνο κριτήριο προσδιορισμού της επιλεξιμότητας μιας χώρας όσον αφορά τις μειώσεις που προβλέπονται από το ΣΓΠ για τον τομέα των κλωστούφαντουργικών προϊόντων. Συμμερίζεται επίσης την ανησυχία, που εκφράζουν πολλοί, ότι ένα υπερβολικά μεγάλο τμήμα των ωφελημάτων απορροφάται σήμερα από τα κράτη που έχουν τη μικρότερη ανάγκη. Για να διασφαλιστεί ότι η βοήθεια που παρέχεται σήμερα, στο πλαίσιο του ΣΓΠ, επικεντρώνεται στις χώρες που έχουν ανάγκη, η ΕΟΚΕ συνιστά να αποκλεισθούν από το σύστημα οι ακόλουθες κατηγορίες χωρών:

— τα κράτη μέλη του ΟΠΕΚ (4).

— τα κράτη μέλη που δεν συμπεριλαμβάνονται στις «αναπτυσσόμενες χώρες» σύμφωνα με τον ορισμό του ΟΗΕ.

(1) Ibid.

(2) Συχνά οι μικροί επιχειρηματίες θα ήθελαν να περάσουν από την παραγωγή και την κατασκευή ενδυμάτων που παράγονται με παραδοσιακή ύφανση στην παραγωγή νέων ενδυμάτων, βάσει βιομηχανικών ή νοημόνων υφασμάτων, δεν διαθέτουν όμως την απαραίτητη πληροφόρηση και γνώση για τις τεχνικές και εμπορικές διαδικασίες.

(3) Το ποσοστό του τελωνειακού δασμού εξαρτάται από το είδος του εισαγόμενου προϊόντος. Συχνά δηλώνονται διάφορα προϊόντα με δασμούς χαμηλότερους από τους πραγματικούς δασμούς εισαγωγής.

(4) Πράσινη Βίβλος: «Το μέλλον των κανόνων καταγωγής ...» COM (2003) 787, σημείο 1.2.2.

— τα κράτη που διαθέτουν προγράμματα πυρηνικού εξοπλισμού.

— τα κράτη που αποτελούν φορολογικούς παραδείσους.

— τα κράτη που έχουν υπογράψει διμερείς ή περιφερειακές συμφωνίες με την ΕΕ (5).

— τα κράτη μέλη που δεν σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα του ΔΟΕ (6).

4.17 Επίσης, οι Τεχνολογικές Πόλεις και τα Κέντρα Καινοτομίας που υπάρχουν στις χώρες της Ένωσης πρέπει να συμβάλλουν για την ενίσχυση των δικτύσεων και της διάδοσης των εμπειριών σε συνεργασία με τους επιχειρηματίες του τομέα, τα πανεπιστημιακά ιδρύματα και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

4.18 Το βιομηχανικό ύφασμα, το ύφασμα της υψηλής τεχνολογίας και η βιομηχανική υποδηματοποιία αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερα μερίδια αγοράς τόσο στις ευρωπαϊκές χώρες όσο και σε παγκόσμια κλίμακα. Οι ευρωπαϊκές μικρομεσαίες επιχειρήσεις, χάρη στην εδραιωμένη βασική πείρα τους μπορούν να διαδραματίσουν σήμερα και στο μέλλον σημαντικό ρόλο για την παραγωγή νημάτων που θα συνδυάζουν τα αποτελέσματα των νέων χημικών διεργασιών και θα αναπτύξουν νέες τεχνολογίες.

4.19 Κατά την κρίση της ΕΟΚΕ, είναι απαραίτητο να δοκιμασθούν και να υλοποιηθούν συνδυασμένες δράσεις μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, για τη χρηματοδότηση και την υποστήριξη πολλών προωθημένων υπηρεσιών που θα βελτιώνουν την αποδοτικότητα των επιχειρήσεων όπως και για να ευνοηθεί η ανταπόκριση μεταξύ ζήτησης και προσφοράς καινοτόμων ενδυμάτων.

4.19.1 Διαμέσου των προβλεπόμενων παρεμβάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και αυτών που προβλέπονται από το 6ο Πρόγραμμα Πλαίσιο στον τομέα της Έρευνας και της Ανάπτυξης, θα ήταν σκόπιμο να εντατικοποιηθεί και να μελετηθεί σε βάθος η κατάρτιση νέων επαγγελματικών προσόντων με τεχνικές και λειτουργικές ικανότητες έτσι ώστε με βάση τα κατάλληλα προγράμματα να αποτελέσουν καταλύτες καινοτομίας υπέρ των ΜΜΕ. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις χώρες εκείνες της ΕΕ στις οποίες ο τομέας κλωστούφαντουργικών ειδών και ειδών ένδυσης έχει στρατηγική σημασία.

4.19.2 Μεταξύ των επαγγελματικών προσόντων που είναι απαραίτητα για να βοηθηθούν οι επιχειρήσεις να βελτιώσουν και να διευρύνουν την παραγωγή βιομηχανικών υφασμάτων και υποδηματοποιίας είναι και τα εξής: αναλυτές τεχνολογικού ελέγχου, διευκολυντές των προγραμμάτων μετατροπής, αναζήτηση νέων ευκαιριών.

4.19.3 Η ΕΟΚΕ έχει την πεποίθηση ότι με βάση τις επιτόπιες δυνατότητες στους τεχνολογικούς πόλους, πανεπιστημιακά ιδρύματα, το διαρθρωμένο διάλογο μεταξύ εργοδοτών, εργαζομένων και τοπικών αρχών, οι επιχειρήσεις και ιδίως οι ΜΜΕ θα μπορούσαν να επωφεληθούν από τη συνεργασία με τους φορείς αυτούς ώστε να αναπτύξουν υψηλότερο ανταγωνιστικό και τεχνολογικό επίπεδο (7).

(5) Ibidem.

(6) Κανονισμός (ΕΚ) 1383/2003 της 22.7.2003. Θα τεθεί σε ισχύ την 1.7.2004.

(7) IP 03/1589 της 24.11.2003.

4.20 Η ΕΟΚΕ γνωρίζει επίσης, όπως άλλωστε η Επιτροπή και το Κοινοβούλιο, ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 70 % περίπου του τομέα υφαντουργίας, ειδών ενδύσεως και υποδηματοποιίας αποτελείται από μικρές επιχειρήσεις (που απασχολούν λιγότερο των 50 εργαζομένων), το 20 % περίπου των επιχειρήσεων απασχολεί μεταξύ 50 και 249 εργαζομένους, το δε υπόλοιπο 10 % απασχολεί 250 και άνω εργαζομένους. Η συγκέντρωση της γυναικείας απασχόλησης είναι υψηλότερη σε σύγκριση με τους άλλους τομείς χάρη στη εδαφική κατανομή των μικρών επιχειρήσεων. Έτσι, ο έντονος αυτός κατακερματισμός των επιχειρήσεων στην ευρωπαϊκή επικράτεια καθιστά προφανώς δυσχερέστερες τις δράσεις υποστήριξης για την καινοτομία και τον τεχνολογικό εξοπλισμό.

4.21 Η ΕΟΚΕ, μέσω των εκπροσώπων της, που έχουν άμεση σχέση με την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών έχει επανειλημμένως καταγγείλει το αδιάπτωτο φαινόμενο απάτης που διαπράττεται σε μεγάλη δέσμη εμπορευμάτων μέσω των κοινοτικών συνόρων. Μεταξύ των πιο εντυπωσιακών είναι και τα εξής:

- δηλώσεις που δεν ανταποκρίνονται στα εκτελωνισμένα προϊόντα (1).
- εμπορεύματα άνευ πιστοποιητικού συμμόρφωσης, που συχνά είναι επικίνδυνα για τους καταναλωτές.
- εμπορεύματα που παράγονται κατά παράβαση των αρχών της διανοητικής ιδιοκτησίας.
- εμπορεύματα που υπόκεινται σε τριγωνικές πρακτικές μεταξύ διαφόρων κρατών (2).
- εμπορεύματα που δεν τηρούν τους κανόνες καταγωγής (3).
- παραποιημένα εμπορεύματα ή που αποτελούν αντικείμενο εμπορικής πειρατείας.

4.21.1 Το φαινόμενο αυτό απέτελεσε προσφάτως αντικείμενο στατιστικών μελετών. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση ενέκρινε τελικώς κανονισμό που προβλέπει την καύση και καταστροφή των παραποιημένων εμπορευμάτων (4).

4.21.2 Τα αποτελέσματα όμως είναι ακόμη περιορισμένα σύμφωνα με την ΕΟΚΕ.

4.21.3 Οι ίδιοι οι υπεύθυνοι των τελωνειακών υπηρεσιών αναγνωρίζουν ότι είναι ανεπαρκής η κοινοτική νομοθεσία (που θα έπρεπε να υπερνικά τον κατακερματισμό των νομοθεσιών των μεμονωμένων κρατών) και ότι υπάρχει έλλειψη προσωπικού και μέσων για την αντιμετώπιση μίας τόσο μεγάλης και δραστήριας αγοράς.

(1) Ibid.

(2) Ibid.

(3) Ειδικό καθεστώς για την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων· ειδικό καθεστώς για την προστασία του περιβάλλοντος· ειδικό καθεστώς για την καταπολέμηση της παραγωγής και της εμπορίας ναρκωτικών.

(4) Παράρτημα I του κανονισμού 2501/2001.

4.21.4 Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2003, άνω των 50 εκατομμυρίων παραποιημένων ή πειρατικών αντικειμένων έπεσαν στα χέρια των ευρωπαϊκών τελωνείων (5). Οι απάτες στον τομέα ειδών ένδυσης διπλασιάστηκαν μεταξύ 2000-2002 και τριπλασιάστηκαν στον τομέα των αρωμάτων και καλλυντικών προϊόντων (6). Πρόκειται όμως για την επιφάνεια του φαινομένου, σε σύγκριση με τα προϊόντα που διείσδυσαν.

4.21.5 Σε ό,τι αφορά την καταγωγή των προϊόντων αυτών, το 66 % προέρχονται από χώρες της Ασίας: κυρίως από την Κίνα και την Ταϊλάνδη. Σύμφωνα με τη δήλωση του Επιτρόπου κ. Bolkestein: «Όλα τα προϊόντα της καθημερινής ζωής είναι πλέον αντικείμενο παραποίησης και όχι μόνο τα προϊόντα πολυτελείας», και έτσι τα παραποιημένα προϊόντα ζημιώνουν άμεσα τις ΜΜΕ (7).

4.21.6 Η ευρύτητα του φαινομένου αυτού, δυσχεραίνει ολοένα και περισσότερο τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και συχνά αναγκάζει τις μικρές επιχειρήσεις να διακόψουν τις δραστηριότητές τους, διότι δεν έχουν πλέον τη δυνατότητα να παραμείνουν στην αγορά.

5. Ειδικές παρατηρήσεις

5.1 Από το 1971 και μετά η Ευρωπαϊκή Κοινότητα πρώτα μέσω της GATT (Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου), και κατόπιν μέσω του ΠΟΕ (Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου), προέβη σε σημαντικές μειώσεις του κοινού δασμολογίου για τις αναπτυσσόμενες χώρες.

5.1.1 Τα προϊόντα που θεωρούνται μη ευαίσθητα, και εισάγονται στην Κοινότητα από τις αναπτυσσόμενες χώρες, εξαιρούνται οιαδήποτε τελωνειακού δασμού.

5.1.2 Όσα προϊόντα θεωρούνται ευαίσθητα, μεταξύ των οποίων: κλωστοϋφαντουργικά είδη, είδη ενδύσεως και υποδηματοποιίας, τυγχάνουν μειώσεως 20 % (του γενικού καθεστώτος) που ανέρχεται σε 40 % με τα ειδικά καθεστώτα (8).

5.1.3 Το 2003, τα ΗΕ ανεγνώρισαν 116 αναπτυσσόμενες χώρες. Στην πραγματικότητα όμως η ΕΕ επεκτείνει τα ωφελήματα σε 174 χώρες (9).

5.1.4 Η Ασία είναι κατά πολύ ο σημαντικότερος δικαιούχος των τελωνειακών αυτών διευκολύνσεων της Κοινότητας με 70 % περίπου του συνόλου κατά το 2002. Η Κίνα καλύπτει από μόνη της, περίπου το 25 %.

(5) Πηγή: Επιτροπή της ΕΚ.

(6) Οι μη δασμολογικοί φραγμοί που χρησιμοποιούνται περισσότερο είναι: φόροι ή συμπληρωματικές επιβαρύνσεις, ελάχιστες τιμές επί των εισαγωγών· πρακτικές τελωνειακής αξιολόγησης που δεν πληρώνονται επί των τιμών που πληρώνονται για τα εισαγόμενα εμπορεύματα· επαχθείς και διακριτικοί ειδικοί φόροι όσον αφορά την επισήμανση ή τη μάρκα· καθεστώτα αδειοδότησης κατά την εισαγωγή· δυσχερείς διαδικασίες προκαταβολής.

(7) Κωδ. από 17.1 έως 17.6.

(8) Τμήμα Eurostat, η μεταποιητική βιομηχανία στην ΕΕ από το 1992 έως το 2002.

(9) Στατιστική Υπηρεσία της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, 2003.

5.1.5 Οι μέσοι συντελεστές για τα είδη κλωστοϋφαντουργίας, ένδυσης και υποδηματοποιίας που εφαρμόζονται από την ΕΕ στις εν λόγω χώρες είναι της τάξεως του 4,8 %· οι φόροι που επιβάλλονται από της ΗΠΑ είναι της τάξεως του 8,9 %, από την Ιαπωνία της τάξεως του 6,6 %, από τον Καναδά της τάξεως του 12 %. Οι αντίστοιχοι φόροι που επιβάλλονται από την Κίνα αυξήθηκαν σε 20 %, από την Ταϊλάνδη σε 29 %, από την Ινδία σε 35 %, από την Ινδονησία σε 40 % ⁽¹⁾.

5.2 Οι παραγωγοί της πανευρωμεσογειακής ζώνης των ειδών αυτών εξακολουθούν να συναντούν σημαντικά εμπόδια για την πρόσβαση στις ασιατικές αγορές. Στις αγορές αυτές οι εν λόγω χώρες των αγορών αυτών έχουν δημιουργήσει μη δασμολογικούς φραγμούς για να εμποδίσουν τις συναλλαγές, που αποτελούν σοβαρό πρόβλημα για όλη την ευρωπαϊκή βιομηχανία ⁽²⁾.

5.3 Συνολικώς, στον τομέα μεταποίησης της ΕΕ, η προστιθέμενη αξία των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων ⁽³⁾ είναι περίπου 2,5 %. Υπάρχουν εντούτοις χώρες με σχετικά υψηλούς μέσους όρους: Λουξεμβούργο 8,7 %, Πορτογαλία 6,3 %, Ελλάδα 5,1 %, Ιταλία 4,6 %, Βέλγιο 4,3 % ⁽⁴⁾. Η σημασία της βιομηχανίας κλωστοϋφαντουργικών ειδών και ειδών ένδυσης, είναι ακόμη μεγαλύτερη στα νέα κράτη μέλη της ΕΕ: Λιθουανία 16,1 % ⁽⁵⁾, Εσθονία 10,5 % ⁽⁶⁾, κλπ.

6. Συμπεράσματα

6.1 Για τους πολυάριθμους ευρωπαίους επιχειρηματίες του τομέα η πραγματικότητα αυτή φαίνεται άδικη και τιμωρητική και συχνά τους εξαναγκάζει να αντιμετωπίζουν καταστάσεις που δεν έχουν καμία σχέση με την νομιμότητα, την επιχειρησιακή ικανότητα και τον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην εργασία. Αντιθέτως, χρειάζεται μία μεσο-μακροπρόθεσμη αντίληψη για το μέλλον ενός ανταγωνιστικού και προωθημένου ευρωπαϊκού τομέα κλωστοϋφαντουργικών και ειδών ένδυσης, την οποία θα υιοθετήσουν τόσο οι επιχειρηματίες και εργαζόμενοι του κλάδου, όσο και οι φορείς λήψεως αποφάσεων της ΕΕ στα διάφορα επίπεδα.

6.1.1 Ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων εργασίας όπως ορίζονται από τους βασικούς κανόνες της ΔΟΕ πρέπει να ενισχυθεί με συγκεκριμένους μηχανισμούς ελέγχου της ΔΟΕ όσο και με στενή συνεργασία τόσο μεταξύ της ΔΟΕ και του ΠΟΕ. Η ΕΕ πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της προκειμένου οι αρχές της ΔΟΕ για την προστασία των εργαζομένων να καταστούν σημείο αναφοράς του ΠΟΕ.

⁽¹⁾ Στατιστική Υπηρεσία της Δημοκρατίας της Εσθονίας, 2003.

⁽²⁾ Πράσινο Βιβλίο, Το μέλλον των κανόνων καταγωγής στα Προτιμησιακά Εμπορικά Καθεστώτα, COM(2003) 787 18.12.2003.

⁽³⁾ Τα υφάσματα από ανθρακικές ίνες και από ίνες kevlar είναι πιο ανθεκτικά από τα παραδοσιακά μέταλλα, πιο ελαφρά και πιο εύρηστα.

⁽⁴⁾ Παράβαλε τη δραστηριότητα του Συμβουλίου της ΕΚΑΧ που απετέλεσε την ΣΕΒΜ.

⁽⁵⁾ Αεροδιαστημική, επικοινωνίες και χάλυβας.

⁽⁶⁾ Πηγή Eurostat, διάφθρωση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας, 2002

6.2 Οι τελωνειακές διευκολύνσεις θα μπορούσαν να αφορούν μόνο τις 49 λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες. Οι διαπραγματεύσεις που άρχισαν στην Ντόχα πρέπει να αφορούν καταστάσεις καθαρής αμοιβαιότητας μεταξύ της ευρωμεσογειακής ζώνης και των ασιατικών χωρών. Κατά τον κύκλο διαπραγματεύσεων στην Ντόχα, θα πρέπει να συμφωνηθεί σε διεθνές επίπεδο, ότι εντός μίας ορισμένης προθεσμίας, π.χ. σε πέντε χρόνια, οι δασμοί στον τομέα των κλωστοϋφαντουργικών και ειδών ένδυσης, θα πρέπει να μειωθούν ενιαία στο 15 % κατ'άνωτατο όριο.

6.3 Πρέπει να ενισχυθούν οι τελωνειακοί έλεγχοι της ΕΕ με στόχο κατά πρώτον να κατοχυρωθεί ένα κοινό τελωνειακό σύστημα, που θα είναι συνεπές με τη νομοθεσία της εσωτερικής αγοράς.

6.4 Για την αντιμετώπιση της παραποίησης και της απάτης και για την παροχή περισσότερων πληροφοριών προς τους καταναλωτές θα μπορούσε να μελετηθεί ένα σύστημα επισημάνσης καταγωγής ⁽⁷⁾ (γεωγραφική, κοινωνική, περιβαλλοντική).

6.4.1 Για τον ίδιο λόγο πάντα, η ΕΟΚΕ προτείνει να εξεταστεί η δυνατότητα ενδεχόμενης ενεργοποίησης ανιχνευσιμότητας των υφασμάτων, στοιχείο που θα συμβάλει στον περιορισμό της απάτης όσον αφορά τους κανόνες καταγωγής και τα παραποιημένα προϊόντα.

6.5 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις προσπάθειες που καταβάλλει η Επιτροπή για να καταστούν αποτελεσματικότερα τα μέσα εμπορικής άμυνας καθώς και τα μέτρα κατά του Ντάμπινγκ και των χορηγήσεων. Γι' αυτό και ζητεί από την Επιτροπή να εφαρμόσει τα μέτρα προστασίας, κυρίως για τις απάτες που καταγγέλλονται και αποδεικνύονται. Κατά τις διαπραγματεύσεις της Ντόχα, η ΕΕ θα πρέπει να προσπαθήσει να επιτύχει αυστηρότερη πειθαρχία όσον αφορά τη χρήση διασφαλιστικών μέτρων, δράσεων αντιντάμπινγκ και άλλων προστατευτικών μέσων όπως τροποποίηση των κανονισμών περί καταγωγής κ.λπ..

6.6 Η Επιτροπή οφείλει να εντείνει τις προσπάθειές της, προκειμένου οι πτυχές των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που συνδέονται με το εμπόριο να διασφαλιστούν στο εσωτερικό του ΠΟΕ και να τηρούνται από τα κράτη.

6.7 Θα πρέπει να αυξηθεί η ικανότητα καινοτομίας, κυρίως των ΜΜΕ, μέσω προγραμμάτων και σχεδίων εναρμονισμένων σε τοπικό επίπεδο, με τη συμβολή όλων των κοινωνικών δυνάμεων και τη συμμετοχή των ερευνητικών κέντρων. Στην Ευρώπη υπάρχουν ανώτερα ιδρύματα με μεγάλη παράδοση στον τομέα των κλωστοϋφαντουργικών. Θα ήταν εξαιρετικά σκόπιμο να δημιουργηθεί ένα δίκτυο αριστείας που, μέσω της διασυνδέσεώς του με τον κόσμο των επιχειρήσεων και της εργασίας, θα εκμεταλλεύεται τις δυνατότητες του βου προγράμματος πλαίσιο και θα εφαρμόζει την «τεχνολογική πρόβλεψη» με σκοπό την τεχνολογική ανάπτυξη του τομέα.

6.7.1 Ένα από τα ισχυρά σημεία του κλωστοϋφαντουργικού τομέα εκτός από τη μόδα και την ομορφιά της κατασκευής των ενδυμάτων, πρέπει να είναι η καινοτομία για την κατασκευή νέων ινών, νέων συνθετικών υφασμάτων που θα έχουν εμπλουτιστεί από τα κοινά ευρήματα των νανοτεχνολογιών που αυξάνουν τη λειτουργικότητά τους, την ασφάλεια, τη θερμική προστασία και την ενδυματικότητα.

⁽⁷⁾ Πηγή Eurostat, *ibid*.

6.7.2 Τα μη υφασμένα υφάσματα, δηλ. τα ειδικά υφάσματα που παράγονται από επεξεργασία με χημικές ουσίες, οι οποίες ενεργούν ως κολλητικές ουσίες, διαδίδονται ολοένα και περισσότερο σε διάφορους τομείς: αθλητισμός, οικοδομές, αεροναυτική, μεταφορικά μέσα κλπ. Πρόκειται για μια αγορά που διαρκώς αναπτύσσεται, με παραγωγικές διαφοροποιήσεις που υπόσχονται μεγάλη ανάπτυξη στο μέλλον⁽¹⁾.

6.8 Η Συμβουλευτική Επιτροπή βιομηχανικών μεταλλαγών (ΣΕΒΜ), με την πλούσια πείρα που απέκτησε κατά τις πολλές δεκαετίες διαχείρισης των προβλημάτων που συνδέονται με την εξέλιξη της αγοράς άνθρακα και χάλυβα, θα μπορούσε να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο, μεταξύ της Επιτροπής και του κλωστοϋφαντουργικού τομέα, για να διευκολυνθεί η διαφοροποίηση της παραγωγής.

6.8.1 Γίνεται έτσι απαραίτητη η ανανέωση των προσόντων του προσωπικού που θα απολέσει τις θέσεις απασχόλησης, λόγω των αναδιαρθρώσεων. Θα πρέπει συνεπώς να ευνοηθεί η δημιουργία και ανάπτυξη ενδιαφέροντος από πλευράς επιχειρηματιών για τα νέα αυτά συνθετικά προϊόντα. Η μελλοντική βιώσιμη ανάπτυξη θα εδραιωθεί μόνον εάν βοηθηθούν οι νέοι να γνωρίσουν και να αξιολογήσουν τα νέα προϊόντα σε συνδυασμό με τις αξίες του σεβασμού για το περιβάλλον. Και εδώ οι ευρωπαϊκοί οργανισμοί, όπως η ΣΕΒΜ, με την κοινωνική και τεχνική τους πείρα, μπορούν να προσφέρουν μεγάλη βοήθεια.

6.9 Ο τομέας των κλωστοϋφαντουργικών, της κατασκευής ενδυμάτων και των δερμάτινων ειδών αποτελεί τον πρώτο τομέα στον οποίο απευθύνεται η νέα κάθετη πολιτική, που θεσπίστηκε προσφάτως από την Επιτροπή παράλληλα με τις οριζόντιες παραδοσιακές πολιτικές για τη βιομηχανία. Όλοι οι παρατηρητές και ειδικότερα όσοι ασκούν δραστηριότητες στον τομέα είτε ως επιχειρηματίες είτε ως εργαζόμενοι θεωρούν ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με την συμμετοχή των κρατών και των κοινωνικών εταίρων πρέπει να ενισχύσει τον τομέα αυτόν ώστε να εξελιχθεί τεχνικώς και να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης.

6.9.1 Παράλληλα με τις «τεχνολογικές πλατφόρμες» που έχουν ήδη προσδιοριστεί από τις κοινοτικές πολιτικές, θα μπορούσε να προβλεφθεί μια τέταρτη πλατφόρμα για τις πολύπλοκες και καινοτόμες πτυχές μιας κλωστοϋφαντουργίας με μοντέρνα σύλληψη.

6.10 Σε όλες τις αναπτυγμένες χώρες εφαρμόζεται μία διαδικασία αποβιομηχανοποίησης. Η προστιθέμενη αξία του τριτογενούς τομέα στην ΕΕ έχει ήδη ανέλθει στο 70 % του συνολικού ΑΕγχΠ (22 % στην βιομηχανία, 5 % στον οικοδομικό τομέα, 3 % στη γεωργία). Μα το φαινόμενο αυτό δεν διευκολύνεται διότι μεγάλο τμήμα της προστιθέμενης αξίας των υπηρεσιών διοχετεύεται στις επιχειρήσεις ή δημιουργείται από τις επιχειρήσεις: εμπόριο 21,6 %· δημοσιονομικές υπηρεσίες και υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις 27,2 %· δημόσια διοίκηση 21,6 %.

6.11 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι πρέπει να υπάρξει μία παρέμβαση με όλο το βάρος του ευρωπαϊκού πνεύματος που συνοψίζεται στις λέξεις: «κοινωνική οικονομία της αγοράς» προκειμένου να τροποποιηθούν προς το καλύτερο οι κανόνες του ΠΟΕ. Σήμερα οι κανόνες δεν επιτρέπουν την απαγόρευση εισαγωγής προϊόντων εκτός και αν παρουσιάζουν κίνδυνο. Χρειάζεται όμως να επιβληθεί, άνευ καθυστερήσεων, η τήρηση ορισμένων κοινωνικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών προτεραιοτήτων, δεδομένου ότι η ΕΕ, ως οικονομικός φορέας, μπορεί να καταστήσει πιο αποτελεσματική την παγκόσμια «Διακυβέρνηση», επιδιώκοντας τη «... γενίκευση της βιώσιμης ανάπτυξης σε πλανητικό επίπεδο, μέσω της διεθνούς συνεργασίας και της ανάπτυξης ορθών εσωτερικών πολιτικών».

6.11.1 Οι δαπάνες που θα αντιμετωπίσουν οι αναπτυσσόμενες χώρες για την εφαρμογή των εν λόγω πολιτικών θα μπορούσαν να αντισταθμιστούν εν μέρει με προγράμματα συνεργασίας για την ανάπτυξη, που θα βελτιώνουν τις εμπορικές συμπεριφορές και θα είναι αντικείμενο περιοδικής αναθεώρησης.

6.12 Έχουμε φθάσει ίσως σε μία φάση της παγκοσμιοποίησης στην οποία είναι απαραίτητο να επιδειχθεί μεγαλύτερη προσοχή στις «συλλογικές προτιμήσεις και ευαισθησίες» που εκφράζονται από τους πολίτες, προκειμένου να μειωθούν οι διεθνείς εντάσεις και να αποφευχθούν οι εμπορικές ιδεολογικές συγκρούσεις που αυξάνονται ολοένα και περισσότερο και δεν φαίνεται να επιλύονται με τους σημερινούς μηχανισμούς και τους ισχύοντες κανόνες.

Βρυξέλλες, 1η Ιουλίου 2004.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Roger BRIESCH

⁽¹⁾ COM (2004) 101 τελικό της 10.2.2004 «Η οικοδόμηση του κοινού μας μέλλοντος» σ. 27 (γαλλική μετάφραση).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

της γνωμοδότησης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Αν και έλαβε τουλάχιστον το ένα τέταρτο των ψήφων «υπέρ», η ακόλουθη τροπολογία απορρίφθηκε:

Να διαγραφεί το σημείο 6.1.1

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Ψήφοι υπέρ: 31

Ψήφοι κατά: 32

Αποχές: 9
